

केवलैरिन्द्रियैरपि । योगिनः कर्म कुर्वन्ति BHAG. 5, 11. R. 1, 1, 62. 2, 74, 21. Suçr. 1, 73, 17. 278, 1. PAÑKAT. II, 61. Hit. 1, 42. 202. पूर्वकाय Vorderkörper ÇĀK. 7. 8. अकाय (s. auch d.) adj. ĪÇOP. 8. महाकाय adj. ARG. 3, 24. VID. 235. 326. अत्यकायव Suçr. 1, 173, 17. अतिकाय (s. auch d.) übermäßig corpulent 2, 397, 13. Am Ende eines adj. comp. f. आ BHART. 4, 25. Vom Körper einer Schlange AK. 3, 4, 3, 24. महाकाय N. 11, 20. INDR. 1, 6. — 2) übertr. vom Stamme der Bäume: वृक्षान्महाकायान् R. 4, 18, 11. 6, 17, 28. vom Körper der Laute AK. 1, 1, 3, 7. H. 290. परिवेनातिकायेन R. 5, 36, 124. — 3) Gesamtheit, Masse, Menge TRIK. H. an. MED. वनस्पतिकाय die gesammte Pflanzenwelt H. 1201. जनकायेन परिवृतम् von einer Menge Volks umringt SADDH. P. 4, 12, b. — 4) Kapital NĀRADA in MIT. 63, 14. BRHASP. bei KULL. zu M. 8, 153. — 5) Wohnung TRIK. Vgl. निकाय. — 6) Ziel. — 7) Natur, Eigenthümlichkeit TRIK. H. an. MED. — Vgl. त्रिकाय, निकाय, प्रतिकाय.

कायक (von 2. काय) adj. f. कायिका den Körper u. s. w. betreffend; कायिका वृद्धि: heisst ein aus dem versetzten Kapitale (काय) durch Gebrauch desselben erzielter Zins: दोषवाच्यकर्मयुता कायिका समुदाहृता VJĀSA im ÇKDR. कायाविरोधिनी शब्दत्पणार्थाद्या तु (पणपादादि MIT. 63) कायिका NĀRADA ebend. HALĀJ. soll पणवाच्या st. पणार्थाद्या lesen ebend. Untersagt M. 8, 153. — Vgl. कायिक.

कायचिकित्सा (2. काय + चि) f. Bez. eines Gebiets der Heilkunde, die Lehre von der Behandlung der Krankheiten, welche den ganzen Leib ergreifen, Suçr. 1, 2, 2. 9. 2, 302, 10. — Vgl. कायिक.

कायबन्धन (2. काय + व) n. Gürtel VJUTP. 136.

कायमान n. ein Häuschen aus Gras TRIK. 2, 2, 7. H. 996. VJUTP. 137.

कायवलन (2. काय + व) n. Rüstung HĀJ. 73.

कायव्य m. N. pr. eines Mannes: निषाद्यो तन्निषाज्जातः तन्नधर्मनुयालकः । कायव्यो नाम नैषादिः MBH. 12, 4854. 4864. 4874. fg.

कायस्य 1) m. a) der Allgeist (2. काय + स्थ) H. an. 3, 318. MED. th. 17. — b) ein Schreiber (zu einer Mischlingskaste gezählt) TRIK. 2, 10, 2. H. c. 106. H. an. MED. COLEBR. Misc. Ess. II, 182. 189. 236. 231. 292. ततः प्रविशति श्रेष्ठिकायस्थादिभिः परिवृता ऽधिकरणिः MĀKĀH. 137, 8. 9. Hit. 49, 10. चातस्कारडुर्वृत्तमहासाहसिकादिभिः । पीडमानाः प्रजा रतेत्कायस्यैव विशेषतः ॥ JĀGĀ. 1, 335. दुष्कायस्यकुल RĀGĀ-TAR. 4, 629. 628. f. कायस्था eine Frau aus dieser Kaste, कायस्थी die Frau eines Schreibers ÇKDR. WILS. — 2) f. आ a) Myrobalanus Chebula Gaertn. (क्रीतकी) H. an. MED. — b) Emblica officinalis Gaertn. (आमलकी) H. an. ĠATĪDH. im ÇKDR. — c) Ocimum sanctum (तुलसी) RĀGĀ. im ÇKDR. — d) = काकोली BHAR. zu AK. 2, 4, 5, 9. ÇKDR. — e) Kardamomen (एलाद्वय) RĀGĀ. im ÇKDR. — Vgl. कायस्था, वयस्था.

कायिक (von 2. काय) adj. f. ई 1) mit dem Körper vollbracht: कर्मन् M. 12, 8. कायिकं वाचिकं चैव मनसा समुपार्जितम् । तत्सर्वं नाशमायाति तमः सूर्योदये यथा ॥ MBH. 18, 303. — 2) den Leib betreffend: चिकित्सा कायिकी = कायचिकित्सा Suçr. 1, 12, 2. — 3) am Ende eines comp. zu der und der Gesamtheit —, Gruppe gehörig: शुद्धावासकायिका देवपुत्राः LALIT. Calc. 4, 8. 15. 17. 20. 6, 19. Die engl. Uebers.: of auspicious homes and persons; FOUCAUX 6, N. 2 und BURN. Intr. 140 wie wir. ब्रह्मकायिकाः देवाः) LALIT. 32 u. s. w. BURN. Intr. 603.

1. कार (von 1. कर) 1) adj. f. ई am Ende eines comp. machend, fertigend, arbeitend; subst. Verfertiger, Verfasser P. 3, 2, 23. Vgl. ausser den daselbst aufgezählten comp. अगदंकार, अन्धकार, अयस्कार, कण्टकीकारी, कर्मकार, कुम्भकार, ग्रन्थकार, चर्मकार, व्याकार, ब्रह्मकार, रथकार, सुवर्णकार, सूयकार, हेमकार u. s. w. अन्धोऽन्यस्य प्रियकारौ SUND. 1, 5. यज्ञकारौ (in der Absicht ein Opfer zu vollführen) गमिष्यामि MBH. 13, 2269. वार्तिककार der Verfasser der Vārttika P. 8, 3, 5. Sch. धनिकार SĀH. D. 3, 8. — 2) m. a) That, Handlung; s. कामकार, पुरुषकार, बलात्कार. — b) Laut, flexionsloses Wort, insbes. eine Interjection: अकार der Laut अ, ककार u. s. w. P. 3, 3, 108, Vārtt. 3. PRĀT. M. 2, 76. 125. R. 3, 43, 35. नःकार R. V. PRĀT. 8, 21. एवकार P. 5, 3, 58. Sch. 6, 1, 80. Sch. तुकार DURGAD. zu Vop. 2, 45. Vgl. श्रेकार, प्रतकार, वषट्कार, स्वधाकार, स्वाहाकार, कृत्कार, हाहाकार, हिकार, ह्रेकार u. s. w. — Hierher gehören noch folg. Bedd. der Lexicogr.: c) Anstrengung (यत्न) H. an. MED. ÇABDAR. im ÇKDR. Wohl aus पुरुषकार geschlossen. — d) Entscheidung, Beschluss (निश्चय). — e) = पति diess. religious austerity WILS. — f) Gemahl ÇABDAR. Beruht vielleicht nur auf einer Verwechselung von पति mit यति. — 3) f. कारी N. einer Pflanze, = कारिका, कार्या, कटुपत्रिका, गिरिजा RĀGĀN. im ÇKDR. — कारा s. besonders.

2. कार (von 2. कर) m. Lobgesang, Preislied; Schlachtgesang: तं त्वा भगं न कोरे धीमहि R. V. 1, 141, 10. भगो न कोरे रुद्रो मतीनाम् 3, 49, 3. पृथर्वेक्षो अभि कार्मर्चन् 4, 1, 14. कारं न विश्वे अक्षत देवा भर्मुन्म्राय यदहि जघान् 5, 29, 8. चकार्य कार्मेभ्यः पतनासु प्रवत्तवे 1, 131, 5. 112, 1. जयेम कोरे कारिणः 8, 21, 12. 9, 14, 1. 10, 53, 11.

3. कार (von 3. कर) m. Abgabe, Tribut (vgl. 4. कर 3.) H. an. 2, 400. MED. r. 13. P. 6, 3, 10.

4. कार (von 4. कर) m. Mord, Todtschlag H. an. 2, 400. MED. r. 13.

5. कार (von 4. कर 2.) 1) adj. aus Hagel entstanden: तत्रात्तरीनं (तल्लिनं) चतुर्विधम् तयथा । धारं कारं तौषारं हेममिति Suçr. 1, 170, 1. — 2) m. ein in Schnee geküllter Berg H. an. 2, 400. MED. r. 13. — Vgl. 2. कारक.

1. कारक (von 1. कर) 1) adj. f. कारिका P. 7, 3, 44. Sch. Vop. 26, 26. machend, bewirkend, hervorbringend; subst. Bewirker, Bildner, Hervorbringer P. 3, 1, 133. Sch. MED. k. 63. को वा स्वप्नस्य कारकः JĀGĀ. 3, 150. अयकारस्य कारकः 2, 233. तन्निषाः सो ऽप्यय तथा ब्रह्मवंशस्य कारकः (विश्वामित्रः) MBH. 13, 247. जगतां कारकः कुलः Vop. 3, 26. को विशेषो ऽस्य कारकात् SĀH. D. 24, 8. Ind. St. 1, 23, 16. Sehr häufig in comp. mit seinem obj.: (देविः) वर्षासेकारकारकैः BHAG. 1, 43. दानं च प्रियकारकम् M. 7, 204. JĀGĀ. 2, 156. MBH. 16, 6. N. (BOPP) 13, 16. Suçr. 1, 198, 4. 218, 8. 243, 20. 247, 6. 9. PAÑKAT. 123, 20. II, 52. III, 38. 191. IV, 77. SĀH. D. 68, 2. 72, 1. सिंहकारक Löwen machend PAÑKAT. V, 31. स्थूलपट 133, 3. गुरोर्वचनकारकः MBH. 13, 2359. तत्र स्म दध्मुः शतशः शङ्खान्मङ्गलकारकान् verkündend 2, 1925. कृत्स्नकारक Alles machend d. i. hinreichend 3, 16293. संवृतसर्वकारक Alles verschlossen machend BHĀG. P. 8, 6, 16. f. परिचर्याम् — नृप्रतीयातकारिकाम् MBH. 13, 4469. बुद्धिं वैल्लव्यकारिकाम् R. 6, 82, 30. उभे पितुः संतानकारिके NĀRADA in DĀJ. 270, 2 v. u. MĀKĀH. 131, 15. शिल्पकारिका Handwerkerin AK. 2, 6, 1, 18. — Etwas zu thun beabsichtigend, mit dem acc.: कटं कारको ब्रजति P. 2, 3, 70,